

[5. 77.]

BIJLAGE U.

VERSLAG betreffende den grooten landbouw.

Blijkens staat litt. N (1), overgelegd bij het Koloniaal Verslag van 1877, waren op ultimo December 1876 in Suriname in werking:

- 49 suikerplantages;
- 1 koffij- en kostplantage;
- 11 cacao- en kostplantage;
- 51 cacaoplantages;
- 28 banannenplantages;
- 6 katoenplantages, en

bedroeg het aantal hektaren in cultuur:

- 4370.4 hektaren voor suikerriet;
- 151.3 > > koffij en cacao;
- 193.5 > > kost;
- 578.5 > > cacao en kost;
- 2751.7 > > cacao;
- 1299.2 > > banannen;
- 735.3 > > katoen.

Volgens staat B (2), bij het evengemeld verslag behoorende, beliep op ultimo December 1876 het aantal veld- en fabriekarbeiders op de plantages:

- 9001 niet-immigranten;
- 3605 immigranten.

De productie heeft, blijkens staat O (3) van het voormelde verslag, gedurende 1876 bedragen:

- 11,069,481.5 K. G. suiker;
- 1,778,927.8 Liter melasse;
- 853,206.4 > rum en dram;
- 12,412.25 K. G. koffij;
- 1,322,674 > cacao, en
- 193,431 > katoen.

(1) Is bijlage S van het aan de Staten-Generaal ingediend Koloniaal Verslag (Suriname) van 1877.

(2) Is bijlage C van het aan de Staten-Generaal ingediend Koloniaal Verslag (Suriname) van 1877.

(3) Is bijlage F van het aan de Staten-Generaal ingediend Koloniaal Verslag (Suriname) van 1877.

De uitvoer was in datzelfde jaar als volgt:

- 10,062,424 K. G. suiker;
- 1,542,228 Liter melasse;
- 748,113.5 > rum en dram;
- 325.5 K. G. koffij;
- 1,347,534 > cacao, en
- 64,338.5 > katoen.

Eenige bemerkingen betreffende den toestand dier verschillende culturen, worden in het navolgende ten beste gegeven.

Suikercultuur.

De suikerplantages kunnen in de koloniale huishouding niet gemist worden, omdat zij verre het meeste tot de *algemeene welvaart* bijdragen door hare bedrijvigheid en veelvuldige behoeften aan handenarbeid, machinerien, gebouwen, vaartuigen enz. Zij veroorzaken groote onkosten, waarvan in de kolonie zelve geprofiteerd wordt, en waardoor duizende personen, ambachtslieden, kuipers enz. een bestaan vinden; zij brengen daardoor eene circulatie van geld te weeg, welke op handel en binnenlandsch vertier een belangrijken invloed uitoefent. De aard der producten vordert daarenboven een binnen- en buitenlandsch vertier, dat de hoofdbron is voor het bestaan der scheepvaart, en zonder hetwelk deze grootendeels te niet zou moeten gaan. Uit de daarvan gemaakte berekeningen blijkt, dat van de ongeveer 9 millioen K. G. suiker, welke in 1875 in Suriname geproduceerd werden, $\frac{3}{4}$ van de bruto-waarde, ongeveer f 1 100 000 aan onkosten, belastingen enz., in de kolonie betaald is.

Zonder de suikerproductie zou de opbrengst der in de kolonie geheven wordende belasting zeer veel minder zijn.

De suikercultuur is, in vergelijking met vroegere jaren, achteruitgaande; de naaste oorzaken van dien achteruitgang zijn: gebrek aan arbeidskrachten, ongeregelde arbeid der Kreolenbevolking en, niet het minst, gemis aan kapitaal, zoowel om de cultuur in stand te houden en uit te breiden, als om de noodwendige verbeteringen in het veld, maar bijzonder in de in den regel zeer gebrekkige fabrieken tot stand te brengen.

Bij de tegenwoordige wijze van inrigting wordt toch, noch aan de eischen van het veld-, noch aan die van den fabriekwerk voldaan. Op weinige plantages kan, vooral gedurende de malingen, eene voldoende arbeidsmagt te velde worden gebragt, en het ongeregeld werk der Kreolen in het algemeen draagt het zijne bij om dat bezwaar te vermeerderen.

Van het aanbrengen van nieuwe velden, hetgeen bij

gemis aan bemesting en wisselbouw toch van tijd tot tijd onvermijdelijk is, kan daarenboven zelden meer sprake zijn, en, even als in het onvoldoende van het werk, is in die omstandigheid eene nadeelige invloed op de rendementen te vinden.

Op de nadeelen eener onvoldoende bewerking volgen die, welke door de meestal zeer gebrekkige inrigting der fabrieken worden te weeg gebracht.

Aanvoer van werkkrachten is een eerst vereischte tot opheffing van deze cultuur. Van de oprigting van het immigratiefonds mag ook veel worden verwacht.

Het uitbreiden van de suikercultuur en het verbeteren van de suikerfabrikatie zijn levensvragen voor Suriname.

Koffijteelt.

De koffijteelt, die in vroegere jaren aan de kolonie haar hoofdproduct opleverde, zoodat in 1790 zelfs eene hoeveelheid van $7\frac{1}{2}$ millioen K.G. werd uitgevoerd, is sinds dat tijdstip wegens meerdere oorzaken, waaronder de kostbaarheid van den arbeid en van de bemesting van den grond en de onzekerheid van eene goede opbrengst, in verval geraakt.

Reeds in de laatste jaren der vorige eeuw begon de opbrengst van koffij te verminderen en de achteruitgang is sedert gestadig geweest, en wel in die mate, dat in 1876 slechts ongeveer 12 500 K.G. koffij is geproduceerd.

De nog aanwezige koffijlanden worden van lieverlede door aanplantingen van cacao vervangen.

Katoenbouw.

De uitkomst van den katoenbouw, die alleen op de kustlanden in aanmerking kan komen, is even wisselvallig als die van de koffijteelt. Er is nog geen middel gevonden om de katoenworm, die groote verwoestingen op de katoenvelden aanrigt, onschadelijk te maken. Daarenboven is gebleken, dat de katoencultuur sedert de emancipatie geen genoegzame voordeelen kan opleveren. Van de 14 katoen-

plantages, die nog in 1863 bestonden, waren er op ultimo December 1876 slechts 6 overgebleven.

De uitvoer van katoen, die in 1821 tot het maximum van $1\frac{1}{2}$ millioen K.G. was gestegen, daalde in 1850 tot $\frac{1}{2}$ millioen K.G. en in 1876 tot ruim 64 duizend K.G.

Cacao-cultuur.

Die cultuur heeft gedurende de laatste jaren eene aanzienlijke uitbreiding verkregen, en zij heeft ongetwijfeld de bestemming om al meer en meer eene belangrijke bron van bestaan in Suriname te worden. Zij kan echter nimmer van zooveel invloed worden op de algemeene welvaart als de suikercultuur, omdat zij nimmer zooveel bedrijvigheid noch denzelfden omzet of opbrengst aan belastingen zou kunnen aanbrengen.

De productie van cacao, die in 1863 slechts 335 duizend K.G. beliep, heeft in 1876 ruim 1 300 000 K.G. bedragen.

De ongeregelde arbeid der Kreolenbevolking is echter thans ook van zooveel invloed op de cacao-plantages dat voor deze meer en meer immigranten worden verlangd.

Banannen plantages.

Deze dragen weinig bij tot de *algemeene welvaart*. Het product is bijna uitsluitend voor *binnenlandsche* consumtie, en de koloniale schatkist wordt daardoor niet veel gebaat.

Voor meerdere bijzonderheden omtrent de resultaten van den grooten landbouw wordt verwezen naar de daartoe betrekkelijke zeer uitvoerige staten, welke telkens bij de jaarlijksche koloniale verslagen worden gevoegd.

De Gouverneur der Kolonie Suriname,

(get.) C. A. VAN SIJPESTEYN.